

Oponentský posudek disertační práce

Název disertační práce: Strategické řízení v malých podnicích v oblasti služeb

Studentka: Ing. Monika Maříková

Oponentka: Doc. PaedDr. Dana Egerová, Ph.D.

Aktuálnost tématu

Předložená disertační práce řeší téma strategického řízení v aplikaci na malé podniky specificky v oblasti služeb. Uvedené téma je vzhledem k současné dynamice podnikatelského prostředí a rovněž důležitosti postavení a role malých podniků v České republice velmi aktuální. Je potřebné ocenit také skutečnost, že se autorka zaměřila na odvětví služeb, jehož rostoucí význam v české ekonomice je nesporný a kterému z pohledu strategického řízení není v odborné literatuře věnována dostatečná pozornost. Lze konstatovat, že zvolené téma práce je aktuální a vhodné pro disertační práci a zároveň přínosné pro rozvoj poznání v dané oblasti i pro podnikovou praxi.

Formulace cílů a jejich naplnění

V disertační práci je vymezen jeden hlavní cíl, který je dále rozpracován do pěti dílčích cílů. První dílčí cíl směřuje k teoretické části práce, další čtyři k části empirické. Stanovené cíle jsou v souladu s řešeným tématem, jsou jednoznačné a jasně formulované a zároveň dostatečně náročné v kontextu požadavků kladených na disertační práci. V práci jsou dále formulovány výzkumné otázky. Formulace výzkumných otázek je srozumitelná a v souladu se stanovenými cíli. Nicméně otázkou je, zda by nebylo vhodnější explicitně provázat výzkumné otázky s konkrétními dílčími cíli. Zřejmě nedopatřením došlo ke zdvojení jedné výzkumné otázky (s. 74). Na základě práce autorky lze konstatovat, že stanovené cíle práce byly splněny a výzkumné otázky byly zodpovězeny.

Formální aspekty disertační práce

Předložená disertační práce v rozsahu 220 stran textu včetně 20 příloh je členěna do úvodu, šesti vlastních kapitol a závěru, součástí je rovněž seznam vybraných publikačních výstupů autorky. Práce má jasnou a přehlednou strukturu. Škoda jen, že autorka v úvodu neuvádí byť stručný popis struktury práce. Nicméně kapitoly jsou logicky provázané a jednoznačně směřují k naplnění stanovených cílů i zodpovězení výzkumných otázek. Obrázky, tabulky i grafy jsou kvalitně zpracované a jsou vhodným doplněním textu. Zde se nabízí snad jen otázka, zda by v některých případech nebylo vhodnější využití výstižných tabulek místo velkých koláčových grafů. Jazyková úroveň práce je na velmi dobré úrovni. Práce je psaná srozumitelným a kultivovaným jazykem s minimem terminologických nepřesností. Po formální stránce zcela splňuje požadavky, které jsou kladeny na tento typ prací.

Obsah disertační práce, metody

V teoretické části práce se autorka zaměřila na vymezení teoretických východisek práce a základních pojmů souvisejících s řešeným tématem. Při jejím zpracování využila adekvátní zahraniční i domácí

zdroje. Autorka zde prokázala, že má ve sledované problematice velmi dobré znalosti a nadhled. Nicméně se domnívám, že v některých podkapitolách mohla ve větší míře uplatnit vlastní hodnocení a pohled. Celkově je ale tato část kvalitně zpracovaná a poskytuje nezbytný výchozí rámec pro empirickou část práce.

Metodika práce je popsána v samostatné kapitole, kde jsou kromě cílů práce a výzkumných otázek blíže popsány metody výzkumu. Podrobně je zde vysvětlena konstrukce dotazníku, průběh dotazníkového šetření, je zdůvodněn způsob volby a velikost výzkumného souboru i použité statistické metody. Zde mám dvě dílčí připomínky a dotazy. První se vztahuje k dotazníku, kdy autorka v textu uvádí dotazník se 40 otázkami, v příloze je však uveden dotazník s 23 otázkami. Druhá se váže k testování hypotéz, které autorka sice v textu zmiňuje, nicméně jejich konkrétní formulace v textu postrádám. Prosím o vyjádření při obhajobě. Součástí kapitoly je také design případových studií, které autorka vhodně využila k hlubšímu popisu stavu strategického řízení ve zvolených podnicích a rovněž popis tvorby ukazatele pro stanovení úrovně strategického řízení. Metody použité v práci vzhledem k řešené problematice považuji za adekvátní.

Výsledky a přínos disertační práce

Původní výsledky práce jsou obsaženy ve 4. kapitole, kterou lze považovat za stěžejní kapitolu celé práce. V podkapitole 4.1. jsou prezentovány výsledky dotazníkového šetření zaměřeného na vnímání strategického řízení u zvoleného souboru. Výsledky jsou prezentovány přehledně, nicméně v souvislosti s prezentovanými výstupy zde postrádám informaci, jaké konkrétní exaktní testy autorka při testování hypotéz použila. Celkově však výsledky přináší zajímavá zjištění. V kapitole 4.2. jsou uvedeny výstupy z provedených obsahových analýz, na základě kterých autorka vytvořila složený ukazatel úrovně strategického řízení (LSM). Navržený ukazatel pak autorka následně využila pro stanovení úrovně strategického řízení u zkoumaného souboru. Uvedený ukazatel LSM považuji za jeden ze stěžejních přínosů disertační práce. Případové studie, které tvoří obsah podkapitoly 4. 3., přináší hlubší pohled na řešenou problematiku a jsou významným doplněním realizovaného výzkumného šetření. Logickým vyústěním předchozích zjištění je vytvoření Modelu strategického řízení pro malé podniky v oblasti služeb a vypracování tzv. check listu, které jsou uvedeny v podkapitole 4.4. Velmi oceňuji, že si je autorka vědoma limitací realizovaného výzkumu i výstupů uvedených v podkapitole 6.3. Pozitivně hodnotím i autorčinu snahu o naznačení budoucího výzkumu v dané oblasti. Lze konstatovat, že práce svými výsledky i výstupy přispívá k rozvoji poznání v řešené problematice a přináší také výstupy využitelné v praxi. Pozitivem práce je rovněž fakt, že dosažené výsledky lze aplikovat do vzdělávacího procesu.

Publikační činnost

Publikační činnost doktorandky je poměrně rozsáhlá a převážně souvisí se zaměřením disertační práce. Je spoluautorkou odborných článků v časopisech evidovaných v databázích WOS a SCOPUS či v recenzovaných časopisech a rovněž příspěvků publikovaných ve sbornících z mezinárodních vědeckých konferencí. Dále je spoluautorkou tří monografií. Na základě uvedeného hodnotím publikační činnost jako velmi dobrou a jednoznačně odpovídající požadavkům doktorského studia.

Otázky k diskusi v rámci obhajoby

- 1) Jak autorka hodnotí reálnou aplikovatelnost navrženého Modelu strategického řízení a „check listu“ ?
- 2) Jaké klíčové faktory dle Vašich zjištění ovlivňují úroveň využití strategického řízení v malých podnicích?

- 3) Jaké další metody mohla autorka využít pro stanovení důležitosti (bodového ohodnocení) jednotlivých charakteristik u ukazatele LSM a proč je nevyužila?

Závěrečné doporučení

Předložená disertační práce je kvalitně zpracovaná a jednoznačně splňuje požadavky kladené na doktorskou disertační práci. Při jejím zpracování autorka prokázala potřebné znalosti v daném oboru a schopnost vědecky pracovat.

Na základě uvedeného doporučuji předloženou doktorskou práci k obhajobě.

V případě úspěšné obhajoby navrhuji, aby byl Ing. Monice Maříkové udělen titul doktor (Ph.D.) ve studijním oboru Řízení a ekonomika podniku.

V Plzni dne 20. 2. 2018

Doc. PaedDr. Dana Egerová, PhD.

Vysoká škola ekonomická v Praze

nám. Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Posudek oponenta disertační práce

Studentka	Ing. Monika Maříková
Disertační práce	Strategické řízení v malých podnicích v oblasti služeb
Školitel	doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
Oponentka	doc. Ing. Jitka Srpová, CSc.
Pracoviště oponentky	Fakulta podnikohospodářská Vysoká škola ekonomická v Praze

Téma předložené disertační práce považuji za významné a aktuální. Podíl počtu mikropodniků a malých podniků na celkovém počtu podnikatelských subjektů v České republice tvoří 99,2 %. Dnešní doba je charakteristická častými změnami okolí. Strategické řízení pomáhá podnikům při hledání možných východisek v období změn a přispívá k posilování konkurenceschopnosti. Strategické řízení je uplatňováno zejména ve velkých podnicích. V malých podnicích je často opomíjeno. Malé podniky provádějí činnosti spadající do strategického řízení spíše intuitivně a vědomá implementace strategického řízení je u malých podniků spíše ojedinělá.

Disertační práce má rozsah 163 stran a dále obsahuje souhrn v českém a anglickém jazyce, seznam zdrojů, který má 170 titulů, seznam obrázků, tabulek, grafů a 20 příloh.

Splnění stanovených cílů

Cílem disertační práce bylo specifikovat a vymezit strategické řízení v malých podnicích v oblasti služeb. Na základě zjištěných informací stanovit úroveň strategického řízení u malých podniků poskytujících služby a navrhnout pro ně obecný model strategického řízení.

Pro naplnění hlavního cíle disertační práce byly stanoveny následující dílčí cíle:

- Tvorba literárního přehledu, který je relevantní pro zkoumanou oblast a je podkladem pro tvorbu dotazníku, na základě kterého bude popsán aktuální stav uplatňování přístupů strategického řízení v malých podnicích v oblasti služeb.
- S využitím statistické analýzy a vybraných statistických metod popsat a identifikovat jednotlivé přístupy managementu uplatňované malými podniky v oblasti služeb, a to na základě dat získaných pomocí dotazníkového šetření.
- Vytvořit složený ukazatel pro hodnocení úrovně strategického řízení v malých podnicích působících ve službách a definovat strategicky řízený malý podnik.
- Za využití metodologie kontextové analýzy popsat aktuální stav implementace strategického řízení ve vybraných malých podnicích v oblasti služeb.
- Na základě získaných informací navrhnout model strategického řízení a jeho možnou implementaci určenou pro malé podniky v oblasti služeb.

Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Konstatuji, že hlavní cíl i dílčí cíle, které si studentka stanovila ve své disertační práci, byly splněny.

Metodický postup, výsledky práce, přínos studentky

Studentka zpracovala teoretická východiska, která jsou relevantní pro zkoumanou oblast. Ve druhé kapitole disertační práce vymezila malé podniky v oblasti služeb, strategické řízení a jeho podstatu, modely strategického řízení. Pro popis strategického řízení jako celku byl vybrán integrovaný model procesu strategického řízení. Ve druhé kapitole, která je zaměřena na teoretická východiska, postrádám aktuálnější výzkumy ke zkoumané oblasti, které byly publikovány zejména v zahraničních impaktovaných časopisech.

Metodika disertační práce je popsána ve třetí kapitole. Studentka stanovila výzkumnou oblast, výzkumné téma, formulovala výzkumné otázky a stručně charakterizovala použité metody.

Sběr dat pro vlastní výzkum probíhal formou dotazníkového šetření a polostrukturovaných rozhovorů. Do výzkumu, který probíhal v letech 2015 a 2016, se zapojilo celkem 156 podniků. Ve výzkumném vzorku bylo 103 malých podniků působících ve službách a 53 ostatních podniků. Získaná data z dotazníků byla testována pomocí statistického softwaru SPSS. Byla prováděna analýza závislosti pomocí kontingenčních tabulek a to pro popis četností a procent ve skupinách i pro zjištění asociace proměnných a homogenity skupin testováním hypotéz a měření intenzity vztahu. Pokud nebyly splněny předpoklady pro použití chí-kvadrát testu v kontingenční tabulce, byly využity tzv. exaktní testy. V disertační práci byly testovány dvě skupiny podniků. Jednu skupinu tvořily malé podniky působící ve službách a druhou skupinu ostatní podniky.

Čtyři zástupci vybraných malých podniků v oblasti služeb se kromě dotazníkového šetření zúčastnili také polostrukturovaných rozhovorů. Studentka následně zpracovala čtyři případové studia a provedla kontextovou analýzu vnímání strategického řízení.

Vlastní výzkum a jeho výsledky obsahuje kapitola čtyři, která je přehledně členěna na subkapitoly vnímání strategického řízení, stanovení úrovně strategického řízení, kontextová analýza s využitím metodologie případových studií a model strategického řízení určený malým podnikům působícím ve službách.

Pátá kapitola disertační práce shrnuje výsledky vlastního výzkumu, uvádí odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky a diskutuje zjištěné výsledky s výsledky výzkumů jiných autorů.

Přínos studentky spočívá v návrhu postupu výzkumu a použitých výzkumných metod, v provedení vlastního výzkumu, v interpretaci výsledků vlastního výzkumu a jejich diskusi s jinými autory. Studentka prokázala schopnost samostatné vědecké práce. V disertační práci studentka uvedla omezení vlastního výzkumu, kterých si je vědoma, i náměty na další směřování výzkumu.

Význam pro rozvoj vědního oboru a pro praxi

Za teoretický přínos práce lze považovat zpracování literárního přehledu k tématice strategické řízení s důrazem na popis integrovaného modelu strategického řízení, uvedení přístupů strategického řízení v různých časových obdobích, sumarizaci a analýzu textu definic strategického řízení a strategií podniku. Dalším teoretickým přínosem disertační práce je vytvoření složeného ukazatele pro stanovení úrovně strategického řízení dle vybraných charakteristik strategického řízení (Level of Strategic Management - LSM).

K rozvoji vědního oboru přispěla disertační práce návrhem modelu strategického řízení určeného malým podnikům působícím ve službách. Model vychází z integrovaného modelu strategického řízení, z literární rešerše, z výsledků dotazníkového šetření, rozhovorů se zástupci podniků a případových studií.

Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3

Praktickým přínosem disertační práce je vytvoření „check listu“, který má za úkol komplexně uvést vlastníka podniku do tematiky strategického řízení a dát mu návod pro jeho implementaci. Tento „check list“ lze uplatnit obecně v jakémkoliv podniku. Jsou v něm uvedeny konkrétní kroky, které je potřeba splnit, aby byl podnik strategicky řízen a přitom nebyl zatížen nadměrnou administrativou.

Formální úprava a jazyková úroveň disertační práce

Disertační práce je přehledně členěna do 7 kapitol. Je zpracovaná pečlivě. Použité zdroje jsou citovány a uvedeny v seznamu zdrojů. Disertační práce má logickou strukturu, která odpovídá požadavkům kladeným na disertační práce.

Publikace studentky

Studentka předložila přehled publikační činnosti, který obsahuje 27 titulů. Mimo jiné je spoluautorka článku, který byl publikován v impaktovaném časopise v roce 2015. Dále je spoluautorka 4 článků publikovaných v časopisech, které jsou zařazeny do databáze Scopus, a spoluautorka 3 monografií. Publikační činnost studentky byla velmi intenzivní zejména v období 2013 až 2015, ve kterém měla 22 publikačních výstupů.

Otázky k obhajobě

Jakým způsobem byli osloveni respondenti pro vyplnění dotazníku. Jak byly získány kontakty pro oslovení respondentů? S jakými problémy jste se při získávání dat pro vlastní výzkum setkala?

Závěr

V předložené disertační práci studentka prokázala znalost současného stavu poznání v oblasti strategického řízení. Získané informace utřídila a přehledně zpracovala. Prokázala schopnost samostatně vědecky pracovat, interpretovat výsledky vlastního výzkumu, diskutovat je s jinými autory a zasadit je do rámce znalostí o strategickém řízení v malých podnicích v oblasti služeb.

Studentka prokázala tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu, práce splňuje požadavky standardně kladené na disertační práce ve studijním oboru Řízení a ekonomika podniku. Práci doporučuji k obhajobě před komisí pro obhajoby disertačních prací.

Praha, 9. 3. 2018

doc. Ing. Jitka Srpová, CSc.

Oponentský posudek

disertační práce zpracované na téma Strategické řízení v malých podnicích v oblasti služeb

- Autorka:** Ing. Monika Maříková, EF Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
- Oponent:** Prof. Ing Pavel Tomšík, CSc., PEF, Mendelova univerzita v Brně
- Školitel:** doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D., EF Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Disertační práce zpracovaná na uvedené téma je svým tématem a cíli aktuální. Je zaměřena na malé podniky v sektoru služeb. Malé a střední podniky jsou významné svým podílem na všech podnikatelských subjektech v České republice, přispívají podílem 53,11 % na přidané hodnotě a vytvářejí pracovní místa, která tvoří podle autorky 59,39 % z celkové zaměstnanosti.

Disertační práce je zpracována v rozsahu 182 stran včetně 22 tabulek a 24 grafů (obrázků). Počet tabulek je však vyšší, neboť autorka je v části 4.3. Kontextová analýza s využitím metodologie případových studií nečísluje, byť tabulkami zde uvedenými jsou. Číslování by přispělo k lepší orientaci v textu. Struktura disertační práce odpovídá požadavkům na tento typ závěrečných prací s vědeckým charakterem.

Při zpracování autorka využila 170 literárních zdrojů, které uvádí v části Seznam zdrojů (str. 166 – 178). Správně je nazvat kapitolu Literatura.

Uvedené bibliografické citace neodpovídají požadované citační normě ISO ČSN 690.

Jaký podklad ke zpracování autorka použila?

Využila autorka maximum vědeckých článků ze školícího pracoviště?

Autorka v disertační práci jasně vymezila cíle práce (str. 72) a současně si stanovila metodiku k naplnění cílů. Návazně (str. 73) uvádí doktorandka také výzkumné otázky.

Ve výsledkové části (kapitola 4 – Vlastní práce) jsou uvedeny výsledky, které jsou pak uzavřeny kapitolou 5. Shrnutí výsledků a diskuzí.

Mohu konstatovat, že cíle disertační práce byly splněny. Mám však řečnickou otázku k otázce na str. 155, která zní „Je strategie podniku závislá na podnikatelské činnosti?“ Nemá být formulace otázky opakem, tedy „Je podnikatelská činnost závislá na strategii podniku?“

Na straně 130 autorka použila pojem „poměrně řídká tabulka“. Je možné přeformulovat odborněji tuto tabulku?

Metodika je zpracována tak, že umožnila doktorandce dosáhnout uvažovaných výsledků.

Přínosy autorky pro teorii, praxi i pedagogiku autorka přehledně uvádí na str. 159 až 160. Jsou původní a lze s nimi souhlasit. Mají tedy význam pro rozvoj vědního oboru a zvláště pro podnikatelskou praxi – tedy pro podnikatele malých podniků, tzn., poukazuje na nutnost formálního rozvoje jejich lidského kapitálu.

Formální úprava disertační práce je pečlivá, s minimem gramatických chyb (překlepů) a svědčí o odpovědném přístupu autorky ke zpracování vědeckého textu.

Doktorandka předložila rovněž seznam vlastní publikační činnosti, která splňuje požadavek na publikování výsledků výzkumné činnosti autorky.

Závěr

Předložená disertační práce doktorandky Ing. Moniky Maříkové na téma Strategické řízení v malých podnicích v oblasti služeb splnila požadavky na závěrečnou práci doktorského studia. Vypovídá o odborné erudici doktorandky a tím i orientaci ve zkoumané problematice.

Práci doporučuji k obhajobě a po jejím úspěšném průběhu navrhuji doktorandce přiznat akademický titul „doktor“ ve zkratce Ph.D. v příslušném studijním oboru.

V Brně dne 13. 3. 2018

Prof. Ing. Pavel Tomšík, CSc.